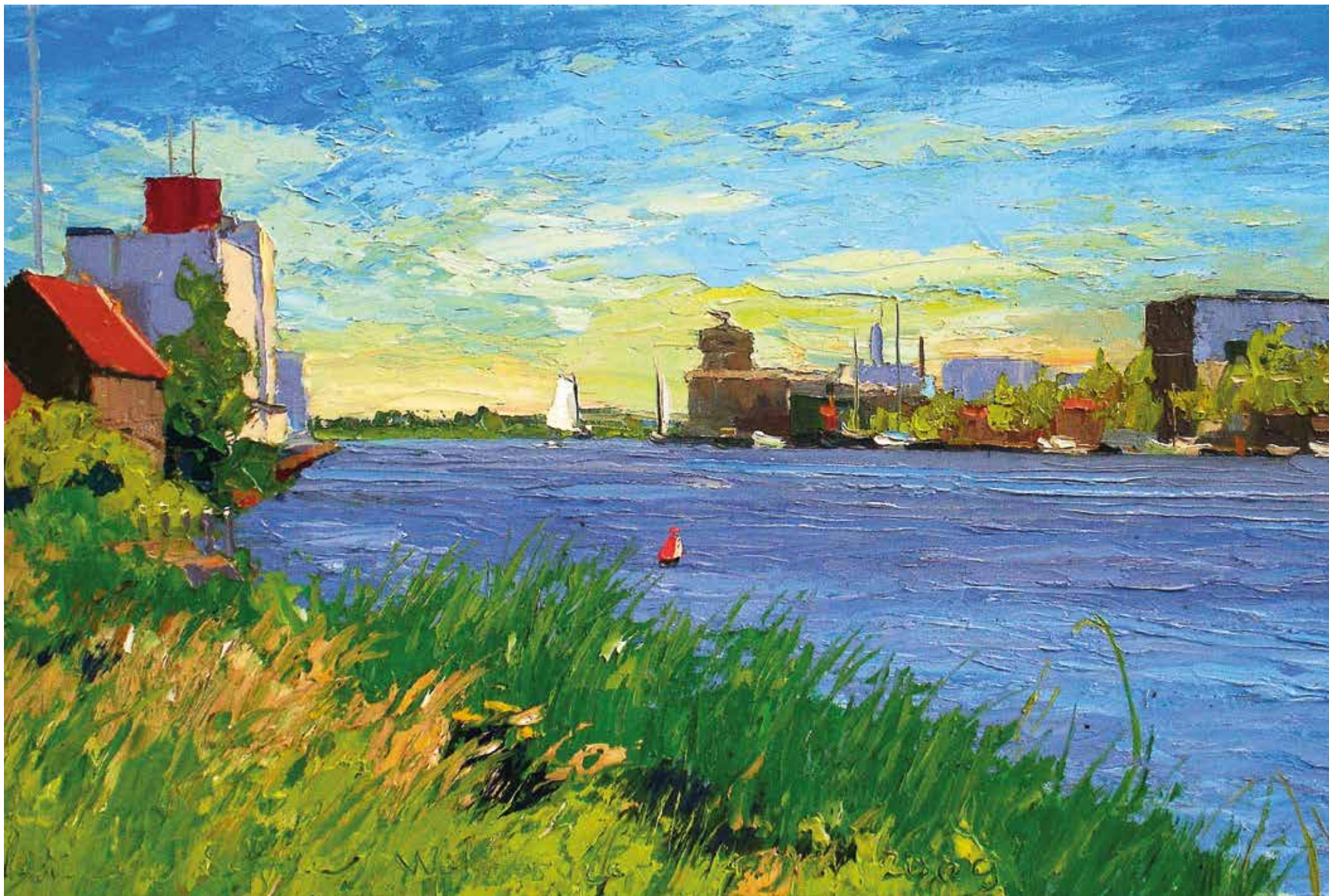

Wormerveer

57

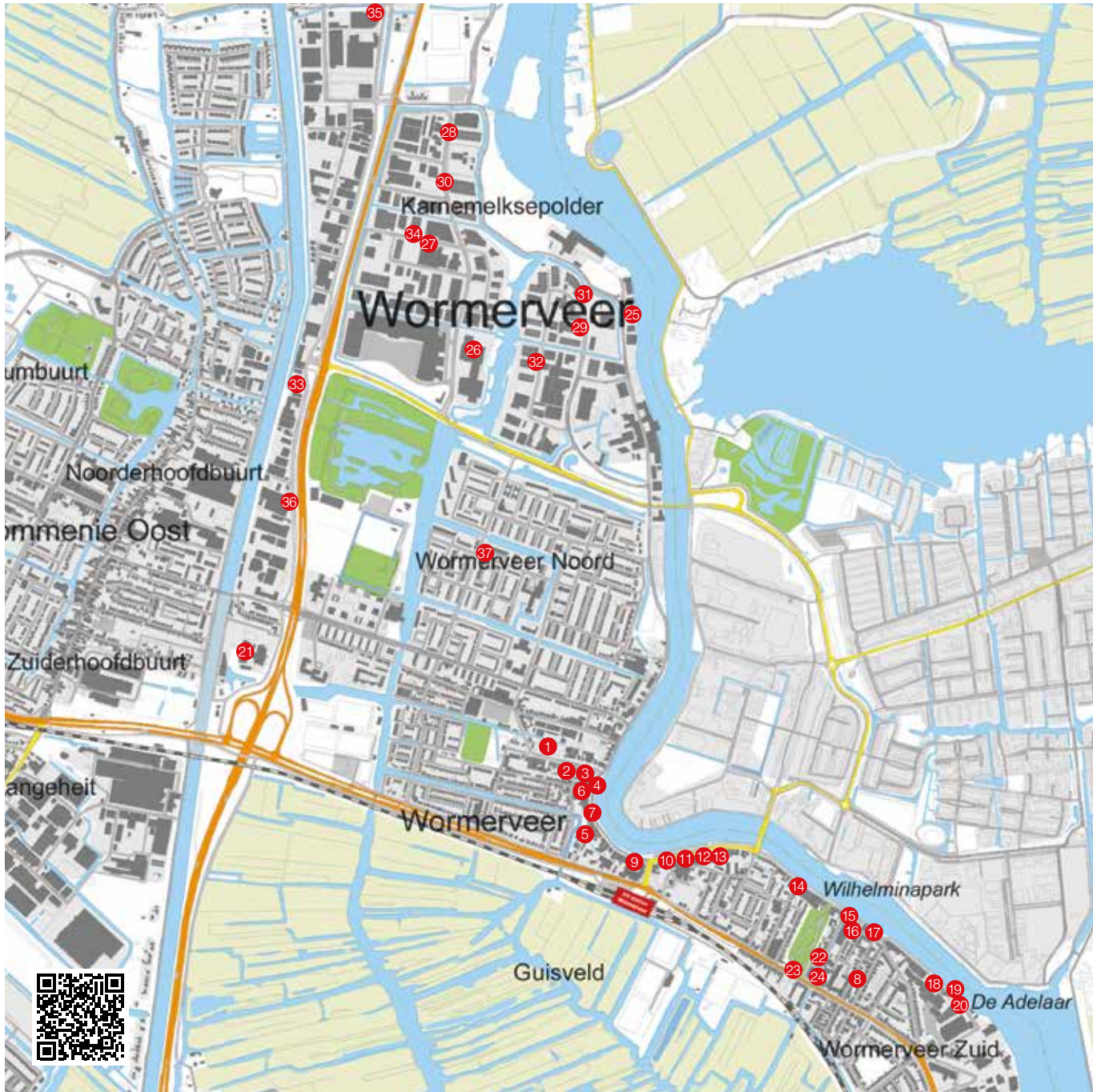
Titel: Zaan bij Wormerveer

Olieverf/doek, 70 x 100 cm.

Collectie Kunstcentrum Zaanstad

Er zullen mensen zijn die er niet van houden, maar ik ben verzot op de industriële bebouwing langs de Zaan. En die liefde is niet alleen voorbehouden tot de historische monumenten, ook eigentijdse fabriekscomplexen mag ik graag zien. In Zaandam heb je vanaf de nieuwe Bernhardbrug een prachtig uitzicht op rivier en architectuur met in de verte als hoogtepunt de Verkadetoren. Maar nergens komt oud en nieuw zo spectaculair samen als in Wormerveer. Meneba imponeert aan de noordkant en aan de zuidkant lijkt de Adelaar de doorvaart op de Zaan te beheersen. Ik schilderde hier in mei 2009, zittend onder de achterklep van mijn Kangoo. Met olieverf en paletmes. Er werd veel gevaren die dag en ik kon nog net een zeilboot meepakken die in de verte aan de Adelaar ontsnapte.

Peter de Rijcke

De Zaanbocht in **Wormerveer** huisvest veel familiezaken die soms al worden geleid door de derde of zelfs vierde generatie. Veel kwaliteitszaken werken samen om bijvoorbeeld tijdens de braderie (eerste zaterdag van juni en september) de kracht te laten zien. Het **Foodfestival aan de Zaan** – georganiseerd door de actieve ondernemers van K'OOK! – trekt in juni vele duizenden vrolijke bezoekers. Tientallen rollende keukens, muziek, en kookworkshops vormen een succesformule. In de Zaanbocht is het vele uren feest op straat. K'OOK! organiseert wel vaker kleine evenementen om de kracht en charme van de Zaanbocht te laten zien.

Bij de cadeauwinkel **De Snuiter** ❶ maken mensen met een beperking kunstzinnige en decoratieve artikelen van papier-maché. **Grand Café De Kroon** ❷ is een goede plek om te lunchen. Dit is ook de thuisbasis voor de Zaanse Dichterskring die hier gastvrij wordt onthaald. De damesmodezaak **Sietske Koene Mode** ❸ bestaat al bijna 130 jaar. Klanten komen speciaal voor de kwaliteitsmode die wordt ingekocht op smaak, dus niet op doelgroep of leeftijd.

Aan de Zaanbocht zijn juwelier **Frans Kuyper** ❹, **Wala** ❺ en **Saenkanter**

Fashion ❻ familiebedrijven die al lang bestaan en mee zijn gegaan met hun tijd. De juwelier is ook edelsmid dus je kunt hem vragen om een sieraad speciaal voor jou te laten maken. De lingeeriezaak **Wala** heeft zo'n goede reputatie dat mensen uit heel Noord-Holland speciaal naar deze kwaliteitszaak komen. Bij de regiozaak **Saenkanter Fashion** komen mannen voor casual outfits en vrouwen voor de stoere en vooral originele collectie.

Twee restaurants aan de Zaanbocht zijn volgens de tipgevers de moeite waard omdat ze hun klanten goed kennen en een goede kwaliteit leveren, namelijk het Griekse restaurant **Patmos** ❽ en **De Heeren van Kok** ❾. Bijzondere kwaliteitsproducten van **K'OOK!** ❿ maken samen eten nog leuker en gezelliger. **Graas Schoenmakerij** ⓫ is een begrip in de Zaanstreek. De familie Schrama is de **biologische winkel Heerlijk** ⓬ gestart, omdat ze veel passie hebben voor de natuur en gezondheid. In de winkel ruik je de meestal net vers gebakken producten zoals brood en taarten. Ze bakken bewust met spelt en palmsuiker, zodat je als klant echt gezonde producten koopt. Er is duidelijk behoefte aan **Heerlijk**, want met een veel ruimer assortiment zijn ze

verhuisd naar een locatie twee deuren verderop.

Bij de **Glazen Pauw** ⓭ wordt het oude ambacht van glas-in-lood met veel passie uitgevoerd. In de doopsgezinde kerk **De Vermaning** ⓮ zijn regelmatig concerten en exposities. **Stelling Wonen** ⓯ is een begrip in de Zaanstreek, want hier vind je stijlvolle meubels waarmee je je echt onderscheidt. Bekende en minder bekende blazers weten **Marjan Mol** ⓰ te vinden, omdat zij over veel vakmanschap beschikt en blaasinstrumenten verkoopt en repareert.

Bij **Slagerij Raa** ⓱ komen mensen uit de hele Zaanstreek voor de befaamde paardenworst. De worsten worden al generaties lang gemaakt volgens receptuur van Cor Raa die de eeuwenoude slagerij in 1946 heeft overgenomen. Zoon en kleinzoon voeren met name vlees van kleine diervriendelijke natuurboerderijen in Noord-Holland en Zuid-Holland.

In het zwarte pakhuis ⓲ werken kunstenaar **Johan van Gelder** en portretschilder **Gemma van Gelder**. Het **Houtmuseum pakhuis De Klok** ⓳ is alleen open voor groepsbezoek en **Elfin Stoomschip** ⓴ blaast bij speciale gelegenheid stoom af.

Fotografie: Frouke Hoekstra

De Groote Weiver 21 is het centrum voor muziek, films en speciale activiteiten. Vrijwilligers zijn trots op hun centrum waar letterlijk alles door hen zelf wordt ontwikkeld. Het is een podium voor lokale bands zodat zij zich verder kunnen ontwikkelen. De Groote Weiver is de springplank geweest voor bijvoorbeeld De Kift, De Hardheid en The Ex. Dit zijn inmiddels beroemde bands in heel Nederland, maar ook daarbuiten. Bij veel activiteiten is een duidelijke filosofie. Dat spreekt voor zich bij de kringloopwinkel en de vegetarische buurtmaaltijden. Documentaires worden vaak gekoppeld aan een maatschappelijk thema. De Groote Weiver organiseert veel, want regelmatig zijn er wereldmuziekconcerten, dichtersavonden, bierproefmiddagen en Dubstep feesten.

De veelzijdige kunstenares **Linda Willemszoon** is betrokken bij bijzondere Zaanse culturele evenementen, Tengel én de Groote Weiver. Ze ontwerpt patronen en dessins voor fashion, wandillustraties en doeken die geïnspireerd zijn op de natuur. **Jottem** is een muziekopnamestudio waar veel Zaanse muzikanten graag komen. Je kunt hier ook apparatuur lenen. Aan het Hennepad ligt het **Blaauwe Hof** 22 verscholen tussen het Wilhelminapark en de Wilhelminaparkflat. In 1766 liet Dirck Blaauw dit hofje van twintig houten huisjes bouwen. Ze waren bestemd voor het personeel van zijn papiermolens als een vroege vorm van sociale woningbouw. Het Blaauwe Hof is het laatst bewaard gebleven hofje met houten huisjes in Nederland. Aan de achterkant van de huisjes ligt het **Wilhelminapark**. Het heeft zijn

naam te danken aan koningin Wilhelmina. Zij opende het park in 1899. Het park is eind 19e eeuw geschonken door een zakenman. De zakenman Dirk Laan vond dat de inwoners van Wormerveer wel wat ontspanning verdienden in een boomrijke omgeving. Het park is aangelegd in de Engelse landschapsstijl. Sommige bomen zijn hier al wel 120-130 jaar oud. Tegenover de ingang staat een mooi statig pand 23 uit 1904 waar Onno Lassooy het culturele maandblad ‘**UITdeZaanstreek**’ maakt. Zijn bureau Lassooy-Design is al meer dan 35 jaar actief in de Zaanstreek. Het bureau voor vormgeving en communicatie werkt van oudsher voor grote, bekende Zaanse opdrachtgevers. Aan de Billitonkade in Wormerveer vind je **Hof Saenden** 24, een prachtig hofje uit 1915.

De voormalige zeepziederij met de **Adelaar** 20 is prachtig gerenoveerd door het modebedrijf Vanilia dat hier zijn hoofdkantoor heeft. Directeur Michel Hulzebosch is een groot liefhebber van monumentale industriële panden. Toen hij ‘De Adelaar’ zag, wist hij direct wat er mogelijk was. Het pand verkeerde in zeer slechte staat omdat het 27 jaar leeg had gestaan. De kale ruimte met pilaren die waren aangetast door betonrot heeft hij zeer authentiek ingericht. Bezoekers van het modehuis denken vaak dat hij nauwelijks aanpassingen heeft gedaan terwijl letterlijk alles in het pand nieuw is. De ruimte is met glazen puien en hekwerken van staal in units verdeeld. De kleding hangt er in een soort bijenkorf waar het licht van boven komt door een groot rechthoekig glazen plafond. In de ateliers wordt moderne kleding ontworpen met prachtige materialen, die op de ambachtelijke manier in elkaar worden gezet.

Op de bedrijventerreinen van Wormerveer is een flink aantal opmerkelijke bedrijven getipt omdat ze iets bijzonders maken/leveren. Aan de Zaan is het ‘paleis’ van **Maroeska Metz** 25 waar je in haar showroom opmerkelijke creaties kunt bewonderen die ze maakt voor interieurs. Haar metalen kandelaar met krul is haar handelsmerk. Ze heeft een indrukwekkend scala aan ontwerpen die altijd herkenbaar zijn door haar opvallende signatuur.

Bij **Knap Transport** 26 rijden de grote vrachtwagens af en aan. Bij een bedrijf dat leeft van transport staat duurzaamheid hoog in het vaandel, evenals bij de buurman VTZ. Gezamenlijk hebben ze een aardwarmtecentrale. Op het Molletjesveer worden ook producten gemaakt die in elk Nederlands huishouden te vinden zijn, maar soms ook ver over de grenzen.

De **Zaanse mosterd** 28 van De Huisman is een bekend Zaans product dat op het bedrijventerrein wordt gemaakt.

De lijsten van **A-Frames** 29 hangen zelfs in nationale en internationale musea. Jacco Schippers besteedt zoveel aandacht aan de hand-

gemaakte lijsten dat de kunst beter tot zijn recht komt. De bonbons van **Da Vinci Bonbons & Chocolate** 30 wordt door fijnproevers gewaardeerd. Deze zijn ondermeer te koop bij verschillende Zaanse speciaalzaken, zoals K’OOK! en Le Cockelon.

De Steigerhoutloods 31 heeft het bedrijf steeds meer uitgebreid en maakt inmiddels bijna letterlijk alles van steigerhout waardoor het meubel een robuuste eerlijke uitstraling krijgt.

Klanten van **VOF Het Meubel** 32 komen voor een meubel dat geheel op maat wordt gemaakt, sommigen worden vervolgens zo enthousiast dat hun hele huis gepimpt wordt inclusief kleuradvies. Ze maken uitsluitend originele meubels van glas, metaal en hout.

De Zaanse mayonaise van **Van Wijngaarden** 27 is niet alleen in Nederland maar overal ter wereld verkrijgbaar. Het bestaat voor 80 procent uit olie, daarom smaakt het veel beter dan de fritessaus, waar veel meer water in zit. Samen met de kruiden zorgt de olie voor de smaak. De originele mayonaise in de gele aluminium tube met de rode dop blijft een geliefd product, maar inmiddels is het assortiment aardig gegroeid. Michel van Wijngaarden is de derde generatie van dit typisch Zaanse familiebedrijf. Ze werken productiegericht met kleine stappen.

Eurocol 33 is een wereldmarktspeeler op het gebied van lijm. Ze hebben ook een egalisatieproduct ontwikkeld die ruwe bouwvloeren egaal maakt.

Fotoflits 34 is een familiebedrijf dat al meer dan 25 jaar specialist is op het gebied van hoogwaardige flitsapparatuur en continu verlichting. Ooit klein begonnen hebben ze nu een groot pand waar je alles vindt om je studio compleet te maken.

Carebo 35 bedrukt en borduurt textiel dat ondermeer gedragen wordt door bekende sportclubs.

Bij **Cake It** 36 maakt Annemieke van Kerkwijk kunstwerkjes van marsepein en fondant op een taart. **Mama Djambo’s** 37 maakt fruitpasta die genomineerd was voor beste Nederlandse product.

Fotografie: Frouke Hoekstra

De Glazen Pauw

In een door henzelf gerestaureerde boerderij is het glasatelier van Ruud Pauw en Paula Kannegieter gevestigd. Het Zaanse pand is 400 jaar oud, maar bestaat waarschijnlijk al veel langer. Met meer dan 2500 soorten machinaal en handgeblazen glas voeren ze een eeuwenoude ambacht uit. Zo maken ze letterlijk alles op maat en schilderen ze met pigmenten in ramen, zoals dat vroeger ook werd gedaan in kerken. Van 1900 tot 1930 was glas in lood niet meer voorbehouden aan eigenaren van rijke herenhuizen, maar werd het een modeverschijnsel in woningen. Glas in lood gaat zo'n 70 tot 100 jaar mee, zodat er nu volop restauratiewerk is. Na de Tweede Wereldoorlog raakte dit ambacht uit zwang. Het tij is weder gekeerd. Regelmatig keert in huizen glas in lood weer terug dat in de jaren zestig in de container was verdwenen. Maar ook in nieuwbouwhuizen in Saendelft kiezen relatief veel mensen ervoor om met glas in lood meer warmte en sfeer aan te brengen in huis. Tegenwoordig zie je regelmatig glas in lood in de vensterbank staan tegen de inkijk.

Fotografie: Frouke Hoekstra

Marjon Graas Schoenmode

Marjon Graas heeft een passie voor schoenen en tassen. Samen met haar man, schoenmaker Paul Graas, reist ze vakbeurzen af in Antwerpen, Düsseldorf en Milaan. Zij zoekt de schoenen en tassen uit op exclusiviteit en Paul let daarbij goed op het vakmanschap van de schoenmaker, de kwaliteit en het draagcomfort. Klanten zijn daardoor verzekerd van iets bijzonders. Zij waarderen ook dat Marjon Graas slechts een beperkt aantal inkoopt, zodat niet iedereen dezelfde merkschoenen en tassen draagt. Paul Graas wordt wel de beste schoenmaker van de Zaanstreek genoemd. Voor bekende merken zoals Van Bommel, Van Lier en Greve mag hij reparaties uitvoeren, omdat hij is goedgekeurd door het Schoenmakers Gilde. Daarvoor is zijn werk eerst streng gekeurd: hij heeft het bewijs geleverd dat hij merkschoenen zo kan repareren dat ze er weer uit zien als het origineel. De werkplaats en de winkel zijn gevestigd in een prachtig gerestaureerd houten pand aan de Zaan in Wormerveer. Aan de etalage zie je al meteen dat de schoenen met veel zorg en vakmanschap zijn uitgezocht.

Sietske Koene Mode

In 1886 opende de overgrootvader van Dirk Koene een manufacturenwinkel waar ook bedrijfskleding en beddengoed te koop was. Sindsdien is er veel veranderd. Volgende generaties richtten zich op corsetterie, lingerie, herenkleding en maatkleding. Ruim 40 jaar geleden kwamen Sietske en Dirk in de zaak en werd het een damesmodezaak. Wat bleef is het motto: kijk eerst naar de kwaliteit en daarna pas naar de prijs. Sietske Koene was de eerste Nederlandse winkelier die trendsetter Lidewij Edelkoort volgde. Zij is een grote inspiratiebron, omdat Lidewij trends aangeeft in kleur, maar ook qua sfeer en stijl. Bij Sietske Koene Mode richten ze zich niet op doelgroepen of leeftijden, maar op een smaakgroep. Voor klanten die hier van houden, is er veel keuze en alles is te combineren. Ook zeer uiteenlopende merken die je normaal niet snel naast elkaar ziet hangen. Sietske kiest een heel mooie collectie met uitstraling. Maar hier vind je ook stoere kledingstukken die verrassend goed bij de andere kleding past. Het stofgebruik, de afwerking, het materiaal, alles moet kloppen voordat het een plek krijgt in de winkel.

K'OOK!

Anne van der Spoel en Karen Schoen runnen deze kookwinkel op geheel eigen wijze. De mooie kwaliteitsartikelen vormen onderdeel van een beleving. Hun motto is dat je met simpele dingen van een goede kwaliteit een mooi resultaat kunt bereiken. Ze hebben een uitgebreid assortiment. Via vakbeurzen, tijdschriften, televisieprogramma's en internet zoeken ze naar nieuwe producten en trends op het gebied van koken, tafelen en de keuken. Hun smaak spreekt veel mensen aan. Zo vind je er messen, pannen, tafellinnen, keukenmachines, serviezen maar ook olijfolie uit het vat en heerlijke eierpasta uit Le Marche (Italië). De ondernemende vrouwen organiseren regelmatig leuke evenementen. Zoals demonstraties en proeverijen in samenwerking met hun leveranciers, mini kookworkshops snijtechnieken of pasta maken op een speciale locatie met Italiaanse koks. Het hoogtepunt is het Foodfestival aan de Zaan in juni. Ze hebben een eigen kijk op wat goed en mooi is. Ze gaan zelf eerst bij de ambachtelijke bedrijven kijken, zodat ze zeker weten dat bijvoorbeeld de pan van Le Creuset, de olijfolie of de pasta echt goed is.

Een bedrijf is pas echt een topper als de service goed is. Er kunnen natuurlijk altijd fouten worden gemaakt. Maar dan is het wel belangrijk dat een bank met bijvoorbeeld een weeffout snel wordt opgehaald en vervangen.

Veel mensen surfen eerst op internet. Ze zijn dan blij verrast als ze ontdekken dat de meubels vanuit onze winkel in Wormerveer leverbaar blijken te zijn.'

Nanda Stelling is de derde generatie bij Stelling Wonen. Haar opa is 85 jaar geleden gestart als timmerman en meubelmaker. Woninginrichting kwam daar later bij. Compromisloze kwaliteit is leidend in de bedrijfsvoering: eerlijke prijzen, goed en mooi materiaal, duurzaamheid en een goede service. Nanda Stelling: 'We houden van meubels met meer functionaliteiten: een stoel die achterover kan leunen en dan een relaxfauteuil wordt. Dat geeft meerwaarde.

Stelling Wonen

Onze winkel is niet zo groot, maar er is wel veel mogelijk. De meubels kunnen in allerlei soorten stoffen worden geleverd, maar ook in meerdere maten. Een knalblauwe bank trekt nieuwsgierige klanten, maar daar is wel lef voor nodig. Vrolijk grijs is nog altijd de meest verkochte kleur voor een bankstel.'

'We zijn nog een van de weinige winkels in Nederland waar je alles vindt voor je interieur. Dat is ook onze kracht. We hebben bedden waar we in geloven, omdat ze na 40 jaar nog steeds van een goede kwaliteit zijn.

We kopen in wat we leuk vinden. Zo kan er in de zomer ook een collectie zonnebrillen bij, als ons dat aanspreekt. We veranderen mee met de behoefte van de klant.

Fotografie: Frouke Hoekstra

Gemma van Gelder

Van jongs af aan tekent en schildert Gemma van Gelder-Tervoort portretten met passie en plezier. Zij portretteerde honderden mensen in opdracht, van jong tot oud, bekend en onbekend, waaronder ook vijf burgemeesters van Zaanstad. Het kijken naar mensen, de interesse, het zich verdiepen in de persoon en de band die er wordt opgebouwd tijdens het schilderen; het blijft haar boeien. Daarbij is het werken met kleuren en verf voor haar een levensnoodzaak. Deze combinatie maakt het portretschilderen tot 'het mooiste beroep van de wereld'. Gemma woont en werkt in pakhuis 'De Wildeboer' aan de Zaan in Wormerveer.

Fotografie: Frouke Hoekstra

De Snuiter

68

Verstopt achter een nieuw woon-complex en de cacaotoren van Parteon is de winkel met atelier van De Snuiter een ontdekking waard. Joke van den Brink is persoonlijk begeleider van de medewerkers met een verstandelijke beperking. 'We maken in het atelier kunstzinnige objecten, decoratieve voorwerpen en sieraden van hergebruikt materiaal, zoals papier en fietsband. Bezoekers zijn vaak enthousiast over onze mooie vrolijke spullen. Wanneer er iets wordt verkocht van iemand die ook aanwezig is, dan wordt hij of zij er soms bij geroepen. Het is leuk om te zien hoe trots de medewerker dan is. Papiermaché is een mooi materiaal, het is vrij makkelijk te bewerken en je kunt er iets moois van maken. We houden de trends bij zodat we daar bij aan kunnen sluiten, maar voor de winkel maken we vooral originele zelfgemaakte producten. Meestal werken we op thema. Zo maken we mooie dingen voor de kerst, Pasen,

en de verschillende seizoenen. En tussendoor ontstaan er bijvoorbeeld dierfiguren. We krijgen ook bestellingen voor papier-maché producten, als iemand iets speciaals zoekt voor de inrichting van een woning of bedrijf. In de winkel verkopen we ook artikelen van de andere dagbesteding-projecten van Odion. Zoals kaarsen, keramiek, houten voorwerpen en bijzondere Hollandse souvenirs. Naast veel zelfgemaakte producten voor woondecoratie en de tuin, kun je hier ook terecht voor leuke cadeaus voor een geboorte, verjaardag of trouwerij, mooie muziekdozen en duurzaam houten speelgoed. De Snuiter is een dagbesteding met een plusje, want hier komen mensen ook in aanraking met klanten. Voor mensen met een verstandelijke beperking is dagbesteding belangrijk, zodat ze vaardigheden in stand houden, zich kunnen ontplooiën en niet geïsoleerd raken. Hierdoor kunnen ze gewoon mee doen in de maatschap-

pij. Wij gaan uit van de mogelijkheden van een persoon. Soms zijn kwaliteiten lang niet gezien en proberen wij te achterhalen wat iemand kan en misschien nog wel meer kan. Voor het winkelwerk kan iemand een interne training volgen en een certificaat behalen. En in het atelier kan iemand zich creatief ontwikkelen. Het atelierwerk is hier geen lopende band werk, want je werkt wel naar een product toe. Iedereen heeft zijn eigen taak en tempo. Het is belangrijk dat er met plezier wordt gewerkt. Sommige klanten komen hier omdat ze het zo'n leuke winkel vinden en het fijn vinden om op een speciale manier geholpen te worden. Het duurt wel iets langer, maar het geeft toch meerwaarde als je iemand ziet glunderen omdat jij hier iets hebt gekocht. Wanneer mensen het leuk vinden, kunnen ze ook een kijkje nemen in het atelier. Het is mooi als iedereen daarvan geniet.' 🐾

69

Tips van De Snuiter:

🐾 Tante Tee

🐾 Heerlijk

🐾 Groene Smaak

🐾 Groeneveld Eten

🐾 Steigerhoutloods

Stadsdichters Kees-Jan Sierhuis en Mandy Pijl

Over de houdbaarheid van een koetjesreep

Om nog één maal kort te mogen
proeven van je jeugd zoals het was
Naar kinderjaren te kunnen graaien
naar een reep uit een glazen pot

Die verbeelding van een delftsblauwe koe
is nu een gezoete voorliefde voor vroeger
Tussen wikkel en weelde ingehouden
tot kinderlijk kortstondige beheersing

In gedachten aan de eerste reep verwikkeld
Recept en koe zijn stilzwijgend verkocht
op de valreep van de verdwenen Boonfabriek
Hier had oma toch de meeste cacaofantasie
Toen poëzie zich nog beperkte tot de euforie
over de zekerheid wat je wilde worden, later
zochten wij nieuwe woorden voor vergeten middagen
Het dansen van de damp boven de kopjes

Van koetjes geen kalfjes bij de thee
een jeugdherinnering verkoop je niet
Je bewaart haar in een glazen pot – en –
oma, onze laatste stilte duurt al even

*Kees-Jan Sierhuis en Mandy Pijl,
stadsdichters van Zaanstad*

Fotografie: Sandra Sierhuis-Baas

Foto: Esther Prinsze | Concept & Styling: Brenda Jansen

Illustratie: Linda Willemszoon

Een recept van
Ab
buurtkok bij eetcafé
De Groote Weiver

Ab's kebab

Ingrediënten | *Porties: ca. 16 stuks*
100 gram groene linzen (een nacht weken in heel ruim water)
1 middelgrote fijngesnipperde ui
1 eetlepel zoete paprikapuree (turk)
1 flinke theelepel paprikapoeder
1 flinke theelepel massala of rash al hanout
2 à 3 eetlepels zelfrijzend bakmeel
1 grote kop sterke bouillon (van bouillonblokje)
Zout en peper
Frituurolie

Bereidingswijze
1. Fruit de ui in een beetje olie met de kruiden. De paprika kort meebakken.

2. Maal de uitgelekte linzen in de keukenmachine of met een staafmixer. Voeg tijdens het malen de bouillon toe, zodat je een yoghurt dikte krijgt.

3. Voeg het uienmengsel toe aan het bakmeel. Goed roeren. Als het mengsel te droog wordt, giet je iets bouillon erbij. Als het te nat is, voeg je iets bakmeel toe.

4. Bak eerst een lepel in de frituur op ca. 180 graden en proef op zout en peper.

Als het uit elkaar valt, moet er wat bloem bij. Bak nu de rest, ongeveer 6 stuks per keer.

5. De kebab is lekker op brood met knoflooksaus en salade. Het past ook erg goed bij rijst of couscous.

Variaties
1. Voeg gehakte cashewnoten, geraspte gember en verse koriander toe.
2. Voeg een eetlepel tomatenpuree, fijngehakte olijven en gedroogde tomaten toe.

Knoflooksaus
Laat een liter biologische, volle yoghurt in een theedoek in een vergiet ca 4 uur uitleken. Meng dit in een schaal met 5 grote tenen knoflook, vers gemalen peper, zout en groene kruiden. Eventueel wat geraspte komkommer toevoegen.

Tomatensalsa
Rasp een grote ui, samen met een blik tomatenblokjes, een flinke theelepel sambal, fijn gesneden paprika, sap van een halve citroen en wat zout in een kom. Lekker dippen.

• Toen wij van de Groote
• Weiver in de jaren tachtig
• in het eetcafé (toen heette
• het nog de ‘Buurtmaaltijd’)
• probeerden voor drie gul-
• den een goede vegetarische
• maaltijd neer te zetten, was
• vegetarisch koken voor ons
• bijna nog onbekend. We
• probeerden van alles, maar
• mensen vroegen steeds
• vaker om vlees. Na een
• aantal mislukte experi-
• menten kwam Ab’s kebab
• tot stand. Ik dacht echt
• iets heel nieuws te hebben
• ontdekt. Groot was dus
• mijn teleurstelling toen ik
• er na een half jaar er achter
• kwam dat er al zoiets
• bestond, namelijk falafel.
• Toch wordt Ab’s Kebab nog
• steeds heel graag gegeten
• als het Zaanse antwoord op
• de falafel. De vergaballetjes
• van Ab met zelfgemaakte
• sauzen en salades doen
• het altijd goed op onze
• zomerfeesten.

*Duurzaam omgaan met de
aarde en de omgeving:
van afvalscheiding tot
hergebruik van materialen
tot zelfvoorzienend zijn en niet
meer afhankelijk zijn van olie.*

Fotografie: Edith van Leeuwen

Transition Town Zaanstreek

Nederland krijgt steeds meer Transition Towns oftewel lokale gemeenschappen waarbij burgers zelf in actie komen om duurzamer te leven en minder afhankelijk te zijn van olie. Sinds 25 januari 2013 is de Zaanstreek ook een Transition Town. De enthousiaste initiatiefnemers willen een verandering op gang brengen. Jacob Spaander en Olivier Rijcken: 'Niet om ergens tegen te zijn, maar juist om ergens voor te zijn. Een van de motto's is: 'Als het niet leuk is, is het ook niet duurzaam'. Iedereen kan mee doen: maatschappelijke positie of politieke kleur zijn niet relevant. Je kunt zelf aan de slag. Wacht niet tot iemand anders, de overheid of het bedrijfsleven, het gaat doen. Transition Town is een breed gedragen, vrolijke burgerbeweging die optimisme en creativiteit hoog in het vaandel heeft. We brengen bestaande initiatieven onder de aandacht en zorgen voor verbindingen. Door voorlichting willen we mensen enthousias-

meren voor bijvoorbeeld stadstuinen, buurtbetrokkenheid, ruilen, duurzame energie, hergebruik en reparatie, werken aan je eigen voedselzekerheid en ecologisch bouwen. De infodoc-avonden bij de Groote Weiver in Wormerveer over onderwerpen zoals permacultuur, biodiversiteit, bijen en houdbaarheidsdatums worden druk bezocht. Mensen vinden elkaar tijdens transitiecafé's, inspirerende lunches of in verschillende stadslandbouwprojecten. De kruisbestuiving begint zijn vruchten af te werpen. Lets Zaanstreek, een lokaal ruilsysteem, bestaat al bijna 20 jaar. Met een aanstekelijke nieuwe wind in de zeilen is het ledenaantal verdriedubbeld! Je kunt goederen en diensten ruilen. Je kunt ook iets aanbieden aan één persoon en in ruil daarvoor van iemand anders iets terug krijgen. De Zaanse Energie Koöperatie is al 25 jaar actief in de Zaanstreek. De turbine Het windpaard wekt al 20 jaar duurzame energie op. Op het

terrein van de Groote Weiver is in 2012 de windturbine De Windhaan geplaatst. Dit levert natuurlijk energie op, maar maakt bezoekers van de bar of het eetcafé ook bewust van de mogelijkheden op dit vlak. Belangstellenden kunnen energie afnemen via www.zaanse-energie.nl. In ruil maakt Greenchoice een klein bedrag over dat de ZEK herinvesteert in lokale duurzame producten, zoals bijvoorbeeld De Windhaan. De Zaanstreek heeft al vier repaircafé's waar je voorwerpen kunt laten repareren en je eventueel kunt leren om het zelf te doen. Op het groene vlak stimuleert Transition Town Zaanstreek mensen met workshops om bijvoorbeeld te koken met wilde groente. Je kunt onderling zaden ruilen en kennis delen over moestuinen. Het gaat niet alleen om het terugdringen van de afvalhoop, het gaat ook om de ontmoeting tussen de mensen. Meer informatie vind je op www.zaanstreek.transitiontowns.nl. 🌱

.....

Iedereen kan bijdragen aan een Transition Town door zorgvuldig om te gaan met voedsel, minder weg te gooien en te recyclen. Veel textiel verdwijnt nog in de zwarte bak. Het is zonde dat dit materiaal niet meer wordt gebruikt, want de grondstoffen waarmee textiel wordt gemaakt zijn niet onuitputtelijk. Wieland Textiles uit Wormerveer sorteert textiel uit de kledingcontainers op 300 artikelen. Het bedrijf heeft een machine ontwikkeld die de stoffen kan herkennen, zodat de textielbranche in de toekomst stoffen opnieuw gaat gebruiken. Door slim te bouwen (zie ook het verhaal van Eva Stache op pagina 306) kun je gebruik maken van relatief goedkope natuurlijke energiebronnen. Vloerverwarming, klimaatmatten, zonnepalen: ook met dergelijke maatregelen kan je het energiegebruik beperken. De Klimaatbeheerser in Oostzaan geeft advies en voorlichting vanuit een klimaatneutraal kantoor/showroom.

.....

Fotografie: Frouke Hoekstra

De Steigerhoutloods

Van gebruikt steigerhout maakt Misja Blank bijna alles wat je kunt bedenken. 'Zo'n 6 jaar geleden maakte ik de eerste 'sidetable'. Het steigerhout zorgde voor zo'n leuke, natuurlijke en warme uitstraling dat we al snel meer opdrachten kregen.

De Steigerhoutloods is heel snel gegroeid. We zijn klein begonnen, maar huren inmiddels 550 m2. Sinds ik drie jaar geleden live in een uitzending van Koffietijd een picknicktafel heb gemaakt, ging het heel snel. In datzelfde jaar eindigden we bij de laatste drie in de categorie MKB Klein bij de verkiezingen van 'Beste Onderneming van Noord-Holland'.

De eerste opdrachten waren meubels, zowel voor binnen als buiten. Al snel kwamen daar keukens bij en later ook winkelinrichtingen. Steigerhout is een populair materiaal bij meer meubelmakers, maar wij willen ons onderscheiden door de afwerking. De planken worden zo glad geschuurd dat het heel prettig aanvoelt. En de meubels vormen een geheel, omdat

schroeven zoveel mogelijk uit het zicht zijn. We kiezen bewust voor dit materiaal, omdat het echt geleefd heeft. De verwerking in de planken, die lange tijd buiten hebben gelegen, is zo mooi. Het is een leuk idee dat eerst bouwvakkers er gebruik van hebben gemaakt. Bij ons krijgt het dan een tweede leven.

Duurzaamheid is bij ons een belangrijk thema. De meeste meubels gaan onbehandeld de deur uit, omdat een tafel waar een kopje koffie over heen gaat zichtbaar gebruikt is. Maar er zijn ook klanten die liever een vet- en waterafstotende behandeling willen, zodat het makkelijk schoon te houden is.

Overal waar we kansen en uitdagingen zien, pakken we ze. Zo werken we nu samen met een partner voor de Duitse en Franse markt. Een bedrijf in Dubai heeft lange tijd in Europa gezocht naar een bedrijf dat met steigerhout werkt. Bij hun zoektocht kwamen ze steeds weer uit bij ons vanwege de uitstraling en kwaliteit.

Dat maakt mij wel trots, zeker als in Dubai straks onze meubels staan. In de Zaanstreek hebben we zeker tien winkels ingericht, maar in het hele land staan balies, kasten, toonbanken, buitenmeubels, en dergelijk van ons. Dat is wel kicken.

Klanten willen graag zoveel mogelijk op een adres inkopen. Daarom leveren we nu ook kussens op maat, bijzondere lampen en stoelen van Zuiver. Het moet natuurlijk wel goed bij elkaar passen, daarom kiezen we ook voor stoere accessoires. Zo maken we van oude scheepslampen en gasflessen lampen, die een mooie combinatie vormen met het steigerhout. Want je moet niet alles van steigerhout maken. Als aanrechtblad in een keuken werkt de combinatie met beton-cire goed.

Wanneer mensen bij ons de showroom binnenlopen, komen ze op heel veel nieuwe ideeën. Dat is altijd leuk om mee te maken.' 🍷

Hendrik en Machteld Bos startten in 1991 de textieldrukkerij Carebo op de eerste etage van de oude beschuit- en koekfabriek van Hille aan de Oostzijde in Zaandam. 'We hadden geen kapitaal, wel een eigengemaakte machine, veel enthousiasme en lef. In die tijd kwam het regelmatig voor dat concurrenten niet op tijd leverden en dat de t-shirts pas klaar waren na het evenement. Wij zijn zo gegroeid omdat we altijd onze afspraken nakomen en kwaliteit leveren. We zijn sterk betrokken bij onze klant, onze leveranciers en natuurlijk ons personeel. Dat maakt ook wel het verschil.

Zeefdrukken is het op een na oudste vak ter wereld. Het lijkt heel simpel, maar het is wel degelijk een ambacht waar je vakkennis voor nodig hebt. De keuze voor het type gaas, zeef en rakels en de volgorde van de zeef hebben invloed op het resultaat. We rekenen maar één drukgang, terwijl we een t-shirt twee keer drukken met dezelfde kleur. Het t-shirt moet immers echt mooi worden.

Fotografie: Frouke Hoekstra

Carebo textieldrukkerij

Onze machines kunnen 800 shirts per uur drukken. De laatste jaren is digitaal printen in opmars en leent zich uitstekend voor kleine aantallen. Als sponsor van '(Z)aan de wandel' drukken we 3000 t-shirts met hetzelfde ontwerp. Maar er zijn ook tientallen bedrijventeams die op de andere zijde hun eigen logo willen. Die moet je dan in kleine aantallen in verschillende maten kunnen leveren. Een dergelijke moeilijkheidsgraad vinden wij juist leuk.

Toen Nederland in de finale van de WK kwam, kregen we de vraag van Albert Heijn of we in een dag voor 8000 medewerkers een t-shirt konden bedrukken voor de finaledag. Met veel mensen hebben we 24 uur lang keihard gewerkt en dan is het geweldig als het lukt. Ook als we de vraag krijgen of reclame op een douchegordijn mogelijk is, dan gaan we kijken of dat haalbaar is. Vroeger kwam het vaker voor dat

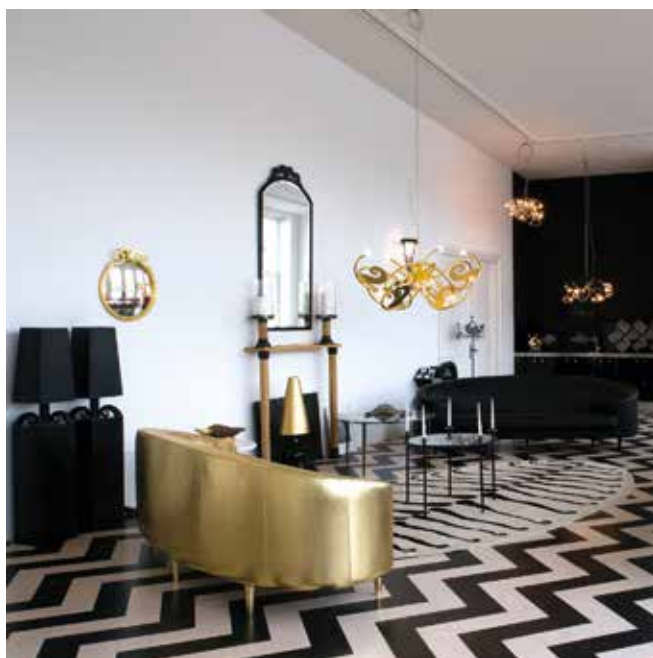
we 'nee' moesten verkopen, maar tegenwoordig is er steeds meer mogelijk. Al is het vak wel bijna helemaal uitgekristalliseerd.' In de showroom hangen rekken vol voorbeelden van shirts, polo's, badjassen, jassen, tassen etc. 'Klanten vinden het leuk dat ze vanuit de showroom direct op de machines kunnen kijken: zowel het drukwerk als het borduurwerk vindt namelijk plaats in eigen huis. Hier weet je zeker dat de kwaliteit gewaarborgd is en dat er op tijd kan worden geleverd. Wij waren de eerste textieldrukkerij die zich ook is gaan specialiseren in borduurwerk.

Daarna hebben veel bedrijven dat van ons overgenomen. We krijgen opdrachten voor zowel evenementen, merchandising, bedrijfskleding en souvenirs. We werken voor bedrijven, scholen en verenigingen. We doen alles. Inmiddels behoren we tot de grotere textieldrukkerijen in Nederland.

We werkten lange tijd vooral voor de tussenhandel. Bedrijven en organisatoren kenden ons daarom helemaal niet. Ook veel Zaanse bedrijven wisten niet dat hun producten uit ons bedrijf kwamen. Ons werk is ook regelmatig op tv door bijvoorbeeld een shirt in een reclame of een badjas in een show. Inmiddels zijn we een paar keer in de Zaanstreek verhuisd naar een grotere locatie.

Bij de opening in ons huidige pand in Wormerveer hadden we een deel van de weg afgezet als oprit. Voor een keer wilden we laten zien wat we bereikt hebben en dat we daar trots op zijn. Iedere keer gaan we weer een stapje verder, zo blijft het leuk.' 🍷

Tips van Carebo: 🏭 Van Looy International Agencies & Import 🏭 Kenz Figuee Group 🏭 Andrea Klaas en Noten

Fotografie: Frouke Hoekstra

Interieurdesigner Maroeska Metz

‘Het uitzicht op de Zaan en het Jisperveld is fantastisch. In deze omgeving doe ik veel inspiratie op.’ Maroeska Metz ontwerpt en maakt in een groot pand aan de Zaan in Wormerveer ondermeer serviezen, kandelaars, banken, kasten, lampen, tapijten (kookmeubels) en juwelen. Zij toont deze in stijlkamers. ‘Overall krijg ik ideeën en ga dan bijna automatisch het interieur opnieuw inrichten, waarbij ik in gedachte van alles weggooi en nieuwe dingen terugplaats. In mijn ‘paleis’ verander ik ook regelmatig de wanden en probeer dingen uit. Deze ruimte inspireert om gekke ideeën uit te voeren. Daarvoor moet ik eerst iets verkopen. Dan krijg ik weer ruimte en geld voor het volgende idee. Vroeger verkocht ik mijn interieurontwerpen via gespecialiseerde winkels. Nu komt het vaker voor dat mensen mijn website bekijken en dan hier langskomen. In de showroom kook ik voor groepen ‘private dinners’ en soms organiseer ik er een concert op

de zondagmiddag. Zo komen mensen ook in de stemming. Ik bezoek graag kastelen en musea. Die hebben mij geïnspireerd om de plafonds en ramen heel hoog te maken. Hier laat ik verschillende sferen zien. De krul is mijn handelsmerk en staat symbool voor het leven en de eindigheid daarvan. Het is een heel spannende en fascinerende vorm, die je op wel duizend verschillende manieren kunt uitwerken. Het is overigens geen makkelijke vorm om toe te passen. Het begon met een gek ontwerp voor een metalen kandelaar, die ik voor een kerstdiner in elkaar had gelast. Na afloop wilde iedereen deze hebben. Het werd een hit op de Amsterdamse Grachtengordel en later ook daarbuiten. Na de bekende kandelaars met krul ben ik steeds meer gaan ontwerpen voor het interieur. Een kleur, inrichting en ook verlichting heeft effect op de mens. Een lamp in huis is het grootste sieraad. In de stijlkamers creëer ik met het interieur en het eten een totaalperformance waarbij

alles zelf is gemaakt. Ook de borden, glazen en lepeltjes heb ik ontworpen. Ik hou erg van ornamenten en van een klare lijn. Ik vind een ruimte met drie mooie dingen veel sterker dan een kakofonie van talloze stijlen. De architecten van de Wiener Werkstätte uit de jaren twintig van de vorige eeuw hadden heldere concepten en hielden zich bezig met het hele interieur. Dat spreekt me heel erg aan. Alles moet kloppen, zelfs de koffielepel. Ik ontwerp ook juwelen: die geven vrouwen een ‘boost’, alsof je een lamp aanzet. Voor al mijn werk geldt dat het gevoel dat iets of iemand uitstraalt, wordt versterkt en verfraaid. Ik werk graag met eerlijke duurzame materialen. Ik maak alles in een kleine oplage, want je moet er voldoende tijd aan geven. Daarbij maak ik trouwens graag gebruik van het vakmanschap dat in de Zaanstreek volop te vinden is. Zoals voor het buigen van de metalen, het bedrukken van textiel, de vormgeving van en het drukwerk zelf, etc.’ 🍷

Tips van Maroeska Metz:

Edwin Winkelaar

Somass

Zaanse Schans

Honig Breethuis

Remmert Dekker

‘Abend in the river’, oftewel de Zaanbocht, een plek in de stroom waar ik regelmatig over uitkijk en me al dromend afvraag: waar komt dit water vandaan? Welke reis heeft dit water afgelegd? Afkomstig uit oceanen, van de Himalaya, uitgedampt van rivieren als de Amazone, de Nijl, de heilige Brahmaputra? Wie weet van een gletsjer van Antarctica, of het riool van Parijs, misschien het zweet van een New Yorkse marathonloper, of de druppel aan de neus van een Schotse farmer. Hoeveel akkers heeft dit Zaanwater niet bevloeit, wat voor schepen heeft het niet gedragen? Waarschijnlijk heeft dit water iedere plek op de globe bestreken, en nu trekt het gestaag langs, neutraal en zonder opsmuk. Uiteindelijk heeft het zich moeten binden aan een naam, een streek en geeft het haar bewoners zowaar hun identiteit. Wat is mijn binding met deze streek? Wat is het dat me, na vele nomadische omzwervingen, terugbrengt naar de plaats vanwaar ik eens was vertrokken? Of meer, terugbrengt naar dat vertrouwde honk dat me een warm gevoel van herkenning geeft. Alsof je na lange tijd uit de roes van vreemdheid die behaaglijke jas vol herkenbare geuren, beelden en gevoelens weer aantrekt en zegt: ‘Hè fijn’. En dat terwijl je je gelijktijdig afvraagt: ‘Waarom was ik eigenlijk vertrokken?’ Ik weet nog goed hoe ik vrijdagsnachts een keer vanuit de avonddienst de laatste trein miste en zonder er een probleem van te maken naar de Coentunnelweg liep om naar huis te

liften. Na anderhalf uur stond ik daar nog steeds met mijn duim gericht naar de Zaanstreek. ‘Zien ze me wel?’, ging er door me heen en ik probeerde een beeld van mijzelf in het lantaarnlicht te vangen. Opeens zag ik mezelf daar staan, liftend, in een tienvoudig beeld op alle toegangswegen van de Zaanstreek. Een lichte grinnik kon ik niet weerstaan. Die duim gericht naar het hart van de Zaan en ik wist dat die sleutel vroeg of laat weer in dat ene huis, die deur, dat slot zou gaan. Rechtsom draaien om vervolgens vol vertrouwen naar binnen te stappen. Maar dat gevoel verdampte met iedere passant en na tweeënhalf uur stond ik daar nog steeds. Vanuit deze vermoeide leegte, waarin ik te moe was om mijn duim nog op te houden, zag ik mezelf opeens aan de andere zijde van de snelweg, met de duim weg van de Zaan. Het was dit beeld dat, vanuit het schijnbare probleem, een opening bood om door een venster te loeren van tijdloze vrijheid en avontuur. Een tijdloosheid die een geheimzinnigheid in zich droeg, die me al reizende in contact bracht met de verborgen wetmatigheid van schijnbaar toevallige gebeurtenissen, en die uiteindelijk de aanzet waren tot het schrijven van het avonturenboek ‘Het aarden beest’. Want ik heb gemerkt dat het vreemd genoeg niet uitmaakt of je door de regenwouden van Congo ploetert, vast komt te zitten in de woestijnen van Sudan, meelift met Afghaanse smokkelaars of oog in oog staat met leeuwen. Het kan een mens zijn, die een ongekende gelijkenis vertoont met iemand uit de Zaan, die een

Avonturen uit de Zaanstreek

stroom van beelden teweegbrengt. De kenmerkende geur van een kurkboom, die me in een vlucht meevoerde naar de Forbo, wat voor mij gelijk stond met de zuidwestenwind. Vanuit het noorden bracht het de zoete lucht van snoepfabriek Boon mee, vanuit het oosten de exotische cacao van Gerkens en de zuidelijke stroming de unieke veenweiden van het Guisveld met de zomerse roep van een Grutto. De verbijsterende natuursymfonie van Afrika, die iedere fantasie te boven gaat, deed me vreemd genoeg denken aan de alchemie van Zaanse fabrieksklanken en nachtelijke poldergeluiden. Ook gebeurde het dat we met de motorfiets in een leuke kano over de Amazone voeren en al hozend met een eveneens lekkende emmer de overkant van de rivier

Benno Graas is auteur van ‘Het aarden beest’, een bijzonder boek over een 43.000 km lang motoravontuur, vanaf de zuidpunt van Afrika naar huis. Hij beschrijft de tocht vol ontberingen en tegenslagen, maar geeft ook een indringende beschrijving van de landen die op de route liggen. Het boek is uitverkozen tot beste reisboek van het jaar door de gespecialiseerde reisboekhandels.

Fotografie: Benno Graas

Iedere stap in den vreemde liet de achterliggende geschiedenis onmiskenbaar mee resoneren. Het lijkt of ik al reizend een parallel vind op andere plekken van de planeet, die ieder aspect van de Zaanstreek weerspiegelt. En vice versa, zie ik de hele wereld weerspiegeld in de Zaanstreek. Zoals het Zaanwater, waar ik in de bocht over uitkijk, uniek als iedere opkomende golf en tevens universeel, deel uitmakend van die grote stroom. Toch moest ik er blijkbaar ver voor reizen, met alle ontberingen en hindernissen onderweg, om die eigenzinnige parel te vinden vanwaar ik eens was vertrokken: het thuis van de Zaanstreek. 🐾

Benno Graas

Fotografie: Frouke Hoekstra

Knap Transport

Knap Transport in Wormerveer is een voorloper in de Zaanstreek op het terrein van duurzaamheid. Het transportbedrijf bestaat sinds 1912 en heeft honderd vrachtwagens die naar nationale en internationale bestemmingen rijden. Het bedrijf verzorgt de opslag en het transport van voorraden van klanten. Daarnaast heeft Knap een eigen werkplaats voor het onderhoud van de vrachtwagens. Omdat het bedrijf ruimschoots voldoet aan de eisen van deze tijd op het terrein van innovatie en duurzaamheid kreeg Knap Transport de Zaanse Ondernemingsprijs 2011. Jack van Duijvenbode, financieel directeur bij Knap Transport: 'Als transportbedrijf met vrachtwagens, die in het verleden ook voor veel vervuiling zorgden, is het belangrijk om mee te werken aan een schoner klimaat. Door nieuwe technieken hoef je niet meer onnodig gebruik te maken van energie. Duurzame investeringen zijn zinvol wanneer ze toegevoegde waarde hebben en de continuïteit van het bedrijf niet in gevaar wordt gebracht.

Door duurzaamheid goed toe te passen, kun je je als bedrijf ook onderscheiden en verdienen je op de lange termijn makkelijker je geld. In 2001 betrokken we een nieuw pand op het bedrijventerrein Molletjesveer/ Noorderveld. Onze buurman Wim Pieters van VTZ was net zoals wij van Knap, een groot voorstander van alternatieve energie en wilde samen met ons onderzoeken of een aardwarmtecentrale haalbaar was. Een dergelijke investering kostte toen een miljoen gulden extra en dat bleek gelukkig wel rendabel. We gebruiken geen gas, maar de energie van de aarde onder het gebouw, om het gebouw zowel te verwarmen als te koelen. Het pand staat op 780 milieupalen van 21 meter en in elke paal zit 80 meter slang. Hiermee wordt in de winter energie aan de aarde onttrokken en zomers juist energie aan de aarde teruggegeven. Bij de aanleg was dit het grootste milieupalenplan van Europa.

Hier heerst altijd een constante temperatuur. Doordat we geen kachels of airco gebruiken, heerst er een prettig klimaat waar werknemers ook graag in werken. Het is ook een ideale atmosfeer om goederen op te slaan. Het distributiecentrum is volledig energieneutraal. We besparen behoorlijk op stookkosten zodat we de installatie in ongeveer acht jaar hebben terug verdiend. Het is heel mooi dat je financieel gewin en duurzaamheid aan elkaar kunt koppelen. Duurzaamheid hebben we doorgevoerd in de hele keten. Tegenwoordig voldoen al onze vrachtwagens aan de strengste milieunormen waardoor de CO-2 uitstoot drastisch wordt verminderd. De Euro 6 motor is de schoonste verbrandingsmotor ter wereld. Het is goed dat grote concerns eisen dat je aan de CO-2 norm voldoet, omdat je anders niet meer aan hen mag leveren. Je komt dan met je

vrachtwagens de binnenstad niet meer in. Bijna ons hele wagenpark is uitgerust met fluisterstil materiaal voor de distributie in grote stadscentra in de vroege ochtend. Als eerste in Nederland hebben we voor onze vrachtwagens boordcomputers aangeschaft voorzien van speciale vrachtwagennavigatie waarmee obstakels vroeg worden gesignaleerd en onnodig omrijden wordt voorkomen. We onderzoeken samen met andere bedrijven, zoals Forbo Flooring die duurzaamheid ook hoog in het vaandel heeft staan, bijvoorbeeld de haalbaarheid van een waterstofproject voor vrachtwagens. Daarnaast willen we graag op termijn meer zonnepanelen plaatsen en bestaat er een grote kans dat we onze eerste elektrische vrachtwagen in gebruik gaan nemen. Kortom we willen graag voorop lopen in het doorvoeren van milieuvriendelijke maatregelen.' 🌱

Tips van Knap Transport: 🏭 VTZ 🏭 Amic 🌱 Van Wijngaarden 🌱 Forbo Flooring 🏭 Albert Heijn

Fotografie: Frouke Hoekstra

Da Vinci Bonbons & Chocolade

‘Iedere bonbon gaat wel zeven keer door mijn handen, inclusief de versiering met een verwijzing naar het ingrediënt waarmee de bonbon is verrijkt.’ Chocolatier Jan Blancke zit al bijna dertig jaar in het vak. Samen met zijn vrouw Thea Bakker verkopen ze ambachtelijk gemaakte bonbons aan winkels en restaurants. Ze maken ook voor bedrijven op maat gemaakte bonbons. ‘Mooi aan chocolade is dat je er eindeloos mee kan variëren: van een eenvoudig chocolaatje tot een luxe bonbon of haute couture paaseieren. Ik heb zelfs showstukken gemaakt van een meter hoog, aldus Jan. Wij willen het uiterste uit een product halen en kiezen daarom grondstoffen van de beste kwaliteit, zoals vanillepeulen in plaats van een vanille extract. De cacaobonen leveren zeer diverse smaken op, dit is afhankelijk van waar ze rond de evenaar groeien. Je kunt het wel vergelijken met de druiven waar wijn van wordt gemaakt. Het is belangrijk om veel kennis te hebben van de grondstoffen.

Tijdens mijn reis door Brazilië zag ik op een cacaoplantage dat het groeiproces continu doorgaat. Er groeien zowel kleine bonen en bloesems tegelijkertijd aan dezelfde plant. Ook het fermentatieproces, waarbij de specifieke smaak van de cacaoboan zich ontwikkelt, is van groot belang. Naast goede en eerlijke grondstoffen verwerken wij ook kruiden uit eigen tuin voor de juiste smaak, zoals verse basilicum, omdat die een heel andere smaak overbrengt dan de gedroogde. De keuze voor een type suiker is ook heel bepalend voor het eindresultaat. Tevens gebruiken wij authentiek gestookte likeur van Van Wees uit Amsterdam. Door het regelmatig bezoeken van vakbeurzen in Parijs en België en het bijwonen van bijeenkomsten met vakgenoten blijf je jezelf ontwikkelen. Vroeger wilden mensen vooral bonbons met sterke drank, zoals whisky en rum. Maar door een veranderende smaak van de consument is er steeds meer vraag naar bonbons met fruit- en kruidensmaken. Wij

voeren ongeveer dertig verschillende bonbons, die wij ook nog regelmatig aanpassen. De smaak wordt ook aangepast aan het seizoen: in het voorjaar doen wij bijvoorbeeld meer met roze-marijn, in de zomer met frambozen en in het najaar met donkere tinten, zoals tamme kastanjes of noten. Naast mijn reguliere werk experimenteer ik graag met nieuwe smaken: dat maakt het werk leuk. Voor een groot parfummerk, dat regelmatig nieuwe parfums ontwikkelt, creëer ik bonbons die bij de hoofdtoon van het parfum horen. Ik ben ook ambassadeur voor Barry Callebaut, de grootste producent van chocolade ter wereld. Dit merk investeert een deel van de opbrengst in scholing van cacaoboeren, die daardoor meer kunnen produceren met een hogere kwaliteit. Zo krijgen de boeren een hoger rendement en hogere prijzen en hebben beide partijen daar profijt van. Het is mooi dat boeren en hun families in de cacao producerende landen zo een beter bestaan krijgen.’ 🍫